

SAP-Mechelen organiseerde op donderdag 18 november een fel gesmaakt debat “Wie is er bang voor moslima's? Over feminisme, vrije meningsuiting en islamofobie”. Bij links bestaat vandaag veel schroom om hierover te spreken, om de discussie aan te gaan. Vele linkse partijen zwijgen er dan ook liever over. Volgens ons is het debat hierover echter hoogstnoodzakelijk.

Twee vaststellingen : De debatten over de hoofddoek die de laatste jaren plaatsvonden eindigden niet zelden in chaos en over en weer geschreeuwde verwensingen allerhande. Het debat dat op donderdag 18 november in ROJM plaats vond, eindigde met het uitwisselen van contactgegevens tussen de vrouwen die met elkaar in debat gingen en een aantal aanwezigen en een voorzichtig voornemen tot samenwerking.

Veel zal gelegen hebben aan de deelnemers aan het debat : drie 'madammen met haar op hun tanden', zoals ze in Mechelen wel eens zeggen.

Samira Azabar is sociologe, draagt als moslima een hoofddoek en is actief binnen BOEH! (Baas Over Eigen Hoofd). Ze is fel tegenstandster van het 'verbod op levensbeschouwelijke tekenen' zoals dat in Antwerpen is ingevoerd. Ida De Queecker heeft als feministe een lange staat van dienst. Ze startte ook BOEH! mee op. Als feministe gelooft ze niet in opgelegde keuzes. Gwendolyn Rutten is parlamentslid voor OpenVLD waar ze net als Ida voor vrije keuze is. Zij is van mening dat een verbod op levensbeschouwelijke tekens in openbare functies en in de scholen hiertoe bijdraagt.

Alledrie waren ze het er over eens dat iedereen zelf moet kunnen beslissen wat zijn of haar levensbeschouwing is en hoe deze beleefd wordt. België is in theorie een gesecculariseerd land: er is een scheiding van kerk en staat en op enkele generaties tijd heeft er een grote ontkerkelijking plaatsgevonden. De plaats die religie inneemt in het 'zichtbare' dagelijks leven is zeer klein geworden. Door de toenemende bewustwording van jongeren die binnen een Islamitische traditie werden opgevoed, wordt deze plaats terug groter, zei het met Islam in plaats van Christendom als zichtbare religie. In België bestaat nog steeds een sterke verzuiling van het middenveld, waarin de christelijke zuil nog steeds zeer sterk aanwezig is. Het onderwijs wordt nog steeds door de christelijke zuil gedomineerd. Toch wordt op deze 'zichtbare religiositeit' niet zo sterk gereageerd.

Het grote probleem is niet 'de hoofddoek' op zich, maar de toeschouwer die onder de hoofddoek geen vrouw meer ziet en letterlijk over hun hoofden heen deze vrouwen wil 'bevrijden'.

Vooroordelen doen beleidsmakers vergeten dat het al een sterke vrouw vraagt om in een gesecculariseerde samenleving een religieus gebaar te stellen. Emancipatie groeit van onderuit en kan niet opgelegd worden. Deze emancipatie is in de hele samenleving nog niet voltooid. Onderwijs is een sterke emancipator, wel, binnen het onderwijs zijn er sterke aanwijzingen dat meisjes met hoofddoek in gemengde scholen het erg goed doen, wat dus hoopvol is.

Het hoofddoekenverbod in het onderwijs heeft verschillende kanten : de school wordt zo een "neutrale" plek maar het verbiedt meisjes hun identiteit ten volle te ontwikkelen. Goed bedoeld, maar het mist zijn doel. Er wordt opgemerkt in het debat dat zo'n verbod in elk geval wel voorbereidt op het racisme dat zich later op het werk zal aandienen. Werk, waar het van de werkgever afhangt of je blijft met een hoofddoek of niet. De willekeur hiervan werd geïllustreerd met het verschillende beleid bij Carrefour en Ikea, twee multinationals met een zeer multicultureel personeelsbestand. Bij Carrefour staat in het arbeidsreglement dat hoofddeksels niet kunnen en werken er dus ook geen vrouwen met hoofddoek, bij Ikea worden hoofddoeken als werkkledij aanvaard. De 'functionele neutraliteit' die het hoofddoekenverbod als bestaansreden inroept, wordt ook in vraag gesteld : je blijft man of vrouw, je hebt je correct te gedragen in de functie waarin je optreedt. Binnen BOEH! wordt een gedragscode voor werknemers in openbare functie als tegenvoorstel voor het hoofddoekenverbod voorgesteld. Het verbieden van een uiterlijk teken gaat moslima's stigmatiseren, daar waar katholieke kruisjes helemaal geen probleem vormen.

Met dit debat waar geluisterd werd en plaats was voor nuance hopen we binnen de linkse beweging de discussie op gang te brengen.

Nog een klein woordje over het publiek : 25 personen, op het einde meer, volgden de discussie die zich ver hield van slogans, maar ging over emancipatie, feminisme en de plaats van religie in onze samenleving. Mensen uit de vakbond, het onderwijs en het sociaal-cultureel werk en een flink aantal jongeren van Marokkaanse afkomst. Ze zeiden niet veel, maar waren een zeer aandachtig publiek en applaudiseerden opgelucht toen Samira opmerkte dat de onderdrukking van de moslima die door broers in stand werd gehouden een mythe is.

De diversiteit binnen onze samenleving is niet het probleem, vooroordelen zijn dat wel.

